

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

8. An in fructibus beneficij deetur parvitas materiæ, itaut non consurgat obligatio recitandi Horas Canonicas? Ex p. 5. tr. 5. res. 25.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

circa finem, ad leg. Falcid. Cum etiam, quia acceptum pro stipendio Missæ non habetur proprie ex beneficio, cum idem haberet, beneficiarius à quouis alio, quamvis beneficium non haberet; & hoc sine obligatione recitandi.] Ita Escobar.

4. Dissplicet tamen, quod ipse sententiam affirmatiuam Perfici, Palai, Lessij, Azortij, & aliorum; tanquam improbabilem damnet: non enim opinionem tantorum virorum existimo tali censura inurendam esse. Sufficiat nobis, nostram sententiam esse satis probabilem, quam, præter Doctores citatos, tenet doctus, & amicissimus Pater Franciscus de Lugo in principis moralibus part. 1. capit. 2. quæstion. 32. numer. 183. qui adducit Suarez, & Sanchez.

RESOL. VII.

Petrus habebat beneficium perexiguum, & tenuè, & relinquebat sapius recitationem Horarum Canonicarum, quæritur, an peccauerit, & teneatur ad restitutionem?

Et quid, si quæras, quodnam censetur tenue beneficium: Et quis ratione fructuum illius non teneatur recitare Horas Canonicas, nec fructus restituere?

Et an saltem in dicto casu diebus festis, & Dominicis teneatur Officium diuinum recitare? Ex p. 2. tr. 12. Ref. 9.

Sup. hoc in Ref. præterita, & in Ref. seq. & infra in Ref. 98. §. Et eandem nota

§. 1. **C**ommunis sententia docet, beneficium, quamuis tenue, obligare ad Horas Canonicas. Ita tenet Victorellus in *Summam Toleti, lib. 2. cap. 14.* Aloysius Riccius in *sua praxi, part. 2. resolut. 406.* Paulus Comitulus in *suis resp. moral. lib. 1. q. 68.* D. Antoninus *part. 3. tit. 13. cap. 4.* §. 1. Gauantus *commen. in rubr. Missalis, tom. 2. sect. 1. c. 4. num. 3.* Rosella *verb. Hora Canonica, num. 1.* Tabiena *verb. Hora, num. 2.* Arvilla *verb. Hora canonica, num. 1.* Syueller *verb. Hora, num. 3.* Nauarius *de oratione, c. 7. n. 37.* Conartruias *lib. 3. var. c. 1. §. 1. num. 8.* Béia in *respon. part. 1. cas. 55.* Gratius *dec. aur. p. 1. lib. 2. cap. 50. num. 18.* Summa Corona *part. 1. cap. 1. num. 92.* & ex recentioribus Gregorius de Valentia *tom. 3. dist. 6. quæst. 2. punct. 10.* Azortius *part. 1. lib. 10. cap. 3. q. 3.* Suarez *de relig. tom. 2. lib. 4. cap. 21. n. 4.* Reginaldus *tom. 2. lib. 30. tract. 3. sect. 1. n. 33.* Et ratio est: quia ut ait Medina *Cod. de orat. q. 7.* habetur in *cap. Clericus vitium, dist. 91.* Clericus, quem sui beneficij fructualere non possunt, quærat suo labore, & officio victum sine detrimento Officij sui: vbi Glossa *ver. vigiliis*, eandem sententiam tenet: quia talis Clericus sibi ipse præiudicium fecit, cum se propria sponte promoueri permisit: tum etiam, sicut vir contrahens cum muliere modicè dotata, tenetur semper, & vbiq; eam alere; sic beneficiatus tenetur, ait Glossa, officiare Ecclesiam, licet pauper sit. Secundo, Concilium Lateranense sub Leone X. *sess. 29. can. 9.* quemlibet habentem beneficium, siue cum cura, siue absque cura animatum, si post sex menses ab eo obtento omiserit dicere Officium diuinum, priuat fructibus ipsius beneficij, & obligat illos restituere fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus. Nec valet dicere, Concilium non esse extendendum ad habentem beneficium tenue; nam verba Concilij generalia sunt; & vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus. Tertio quamuis beneficium sit tenue; gaudet tamen beneficiarius cæteris beneficiariorum priuilegijs: ergo, Hic intrat opinio Vasquez *Opusc. de benef. cap. 4. §. 1. n. 24.*

2. Sed, si aliquis contentam sententiam sequi voluerit cum Azorio *ubi supra.* & Molfesio in *sum. tom. 1. tract. 5. cap. 3. num. 29.* non esse condemnandum censet: nam illam sequuntur doctissimi viri, Lessus, Ledesma, Sotus, Malderus, *ubi infra.* Atagonius in *2. 2. quæst. 83. art. 12.* Rodriguez in *sum. tom. 1. cap. 140. n. 3.* Vega in *sum. part. 1. c. 128. cas. 13.* & nouissimè Raphaël de la Torre in *2. 2. tom. 1. quæst. 83. de Horis canonicis, contr. 6. disput. & contr. 7. n. 16.* Nam, qui altari deservit, de altari viuere debet, iuxta Apost. 1. *Cor. 9.* ac proinde, qui Ecclesiæ seruit, de eius fructibus viuere debet. Ergo beneficium debet tribuere saltem bonam partem moderatæ sustentationis, alioquin beneficiatus non censetur esse beneficiatus.

3. Sed, si quæras, quodnam censetur tenue beneficium, ut quis ratione fructuum illius non teneatur recitare Horas Canonicas? Respondet Sotus *1. 10. quæst. 5. art. 3.* quando non habet supra octo aureos. Lessius *lib. 2. cap. 34. dub. 3. 1. num. 169.* quando non suppeditat bonam partem tenuis sustentationis, verbi gratia, 15. vel 16. aureos. Plus addit Petrus Ledesma in *summa, part. 2. tract. 9. cap. 4. concl. 5. diff. 4. fol. mibi 563.* ait enim: *A mi parecer auuque el beneficio fuisse de diez seis ducados, y aun de ocinte, no lo obligaria a rezar.* Et tandem Malderus in *2. 2. D. T. bone, tract. 10. cap. 2. dub. 3.* existimat illud esse exiguum beneficium, quod tertiam partem mediocris sustentationis alicuius vulgaris Clerici non adæquat. Adverte tamen, quod, licet Lessius, & Molfesius, *ubi supra*, obligent tales beneficiarios, qui tenue beneficium habent; aliquoties per annum dicere Horas Canonicas, verbi gratia, Felis, & Dominicis diebus, pro ratio dictauerit: tamen puto cum Maldero, *loco citato*, si Officium etiam in his diebus non recitauerint, non teneatur ad restitutionem: quia non faciunt contra præceptum Ecclesiasticum, sed contra legem naturalem; quam legem etiam adimplerent non dicendo Officium diuinum, si suppleant hoc aliis orationibus, vel alio Dei cultu. Quod est maxime notandum ad tollendos scrupulos.

RESOL. VIII.

An in fructibus beneficij detur paruitas materia, ita ut non suffragat obligatio recitandi Horas Canonicas? Ex p. 5. tr. 5. Ref. 5.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Castus Pélous *tom. 2. dist. 1. punct. 1. §. 2. num. 9.* & ratio est, quia beneficium habens tenues fructus, verè est beneficium, quia est ius percipiendi fructus ex speciali titulo; sed beneficio absque vlla distinctione pinguis, vel tenuis, annexum est vnus recitandi ex Concil. Lateranensi. & ex Bulla Pij V. ergo. Consequenter & minor propositio videntur clare; maiorem proba; nam beneficium tenue reddit beneficiatum eodem modo exemptum, ac priuilegiatum, sicut beneficium pingue. Item suspensus à beneficio tam est suspensus à beneficio tenui, quam à pingui, ergo, &c. & ita hanc sententiam tenent plures, quos ego citavi in *part. 2. tract. 12. resolut. 9.*

2. Sed ibi affirmatiuam sententiam probabilè esse censui cum multis Doctores: pro quærationes nunc adducam. Confirmatur igitur hæc opinio primò, quia parum pro nihilo reputatur, videturque tenue beneficium pro nullo habendum, si

si species præceptum Horas recitandi. Secundò, qui ex suo beneficii nullos per se, vel per alium fructus percipit, aut percipere potest, ad nihil secundùm omnes tenetur, ergo qui exiguum percipit, ad partem solam, non ad totum tenetur. Tertio, qui altari deservit, de altari vivere debet; t. ad Corin. 9. Atque talis Clericus Ecclesiæ deservit; ergo de Ecclesiæ bonis vivere debet, vt autem censetur mortaliter sic vivere, debet saltem aliquam mediocrem vicium portuunculam accipere. Quarto, quia, vt supra diximus, plura habens beneficia etiam copiosa, & ampla, non tenetur, nisi semel Horas recitare, quamvis etiam tria millia aureorum capiat; ergo rationale non est, vt quis tantumdem oneris sustineat, qui solum quatuor, vel sex aureos. Quintò, beneficium tenet in iure habetur pro non beneficio, vt constat ex cap. is cui, de præbend. in 6. vbi Bonifacius Papa definiit, quòd is, cui sit potestas conferendi beneficia personis idoneis, non potest illa conferre iis, qui beneficia ad decentiam vitæ sufficientiam possident; non habentibus verò huiusmodi, possit conferre; quo significatur non habere beneficium, qui non habet sufficientiam. Vnde ex his puto circa præsentem questionem, tam negatiuam, quam affirmatiuam sententiam probabilem esse; & ne deseras videre me ipsum loco cit. vbi inuenies varias sententias circa quantitatem paruitatis fructuum excusantem à recitatione. Et si per otium libet, vide etiam Oliuierum Bonatum de Horis Canon. lib. 2. c. 6. n. 10 & seq. vbi in aliquibus casibus sequitur sententiam affirmatiuam, & in aliquibus non.

RESOL. IX.

An datus ob tenuitatem beneficii de onere recitandi officium dimittit, teneatur recitare? Ex p. 4. tr. 3. Resol. 24.

§. 1. Affirmat Vazquez in 1.2. D. Thome, disp. 65. cap. 3. n. 11. nam quando obligatio est certa, vt est in casu nostro, & excusatio dubia, teneris obedire; quòd obligatio sit certa, patet; nam certum est, esse habere beneficium, & per consequens onus diuini Officij illi annexum.

1. Verum Ioan. Salas in 1.2. tract. 8. disp. vnic. a. 1. §. 1. n. 154. in fine, docet in tali casu non adesse obligationem recitandi diuini Officij, quia est dubium iuris; & præceptum onerosum, & molestum implendum ex obligatione non est in casu dubij, sed hoc accidit in casu nostro: ergo, &c. vtraque opinio est probabilis.

RESOL. X.

An si quis recipiat beneficium per simoniam, vel sit irregularis, teneatur dicere Horas Canonicas? Et que quantitas reddituum beneficii obliget ad Horas? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 146.

§. 1. Ad hunc casum ita respondet Sanchez in opusculo tom. 1. lib. 2. c. 2. dub. 73. n. 5. Si aliquis recipiat beneficium per simoniam, vel existens excommunicatus, vel irregularis, vel non habens legitimam ætatem, vel in alio casu in quo collatio est nulla, non tenetur recitare Horas Canonicas, quia non habet titulum verum beneficii, nec facit fructus suos; sic quidam neotericus valde doctus, qui ita resolutionem fuisse Salmanticæ à Patribus Societatis Tom. 111,

dicit, & bene aduertit, quòd si hic deberet petere in his casibus reuadationem, & fructuum compositionem, si non recitauit, debet etiam explicare illam conditionem in compositione, alias tenebitur iterum componere se de fructibus ob illam causam. Ita ille, qui etiam obi supra dub. 57. num. 5. responderet ad secundum quaesitum, de quo etiam pos alibi, & sic asserit. Quando fructus beneficii excedunt decem & sex aureos, beneficiarius tenetur recitare: sic dixerunt quamplurimi recentiores, maxime docti Magistri à me consulti, & alij vix neotericis Magistris in suis scriptis, fauet Soto de hac re consultus, quia quamvis ponat pro bona parte sustentationis, quando fructus sunt octo aurei nummi, at his temporibus minus sunt decem & sex aurei, quam abhinc triginta annis, quando scripsit Soto, octo aurei, cum res modò multo cariori pretio venundentur. Imò P. Doctor Henriquez retulit mihi, quòd consultus Soto de beneficio, cuius redditus erant decem & sex nummi aurei, respondit non obligare ad recitandum, & quidam maxime doctus recentior dixit, non minus quam viginti aureos obligare. Ita Sanchez. Licet nouissime Castrus Palauis tom. 2. disp. 1. 2. punct. 1. §. 2. num. 9. doceat, beneficium exiguis fructus habens obligare ad recitationem. Horarum; sed opinio Sanchez est probabilis, de qua etiam ego alibi.

Alibi supra in Ref. 7. §. 5. vlt. in Ref. 6. §. 5. vlt. & infra in Ref. 8. §. 5. Et tandem nota & supra sine Ref. 8.

Alibi supra in Ref. 6. 7. & 8. & in §. 8. not. præterita.

RESOL. XI.

An Prælati Regulares ratione officij teneantur ad assistentiam Chori? Ex p. 2. tract. 12. Resolut. 38.

§. 1. Respondeo cum Raphaële de la Torre in 1. 2. tom. 1. contr. 10. disp. 1. n. 8. quòd peculiari obligatione tenentur habere curam, vt Chorus, sicut par est, frequententur, sed ad sui præsentiam personalem. non tenentur præcepto, id directe præcipiente, sed ob circumstantiam personæ; & propter aliorum exemplum, intra obligationem regulæ, magis tenebuntur, quam ceteri. Quamvis ex alia parte propter plures, & grauiore occupationes, sæpius à frequentatione Chori etiam magis, quam ceteri excusabantur.

RESOL. XII.

Virum Moniales, seu deputati ad Chorum teneantur sub onere peccati mortalis persolvere Horas Canonicas? Et an hoc ex vi consuetudinis ad culpam mortalem obligantur? Ex p. 2. tr. 12. Ref. 17.

§. 1. Affirmatiuè respondeo cum communi Theologorum sententia: & ita docet Maldegnus tract. de Horis Canon. cap. 13. num. 28. Malderus in 2. 2. tract. 10. c. 2. dub. 3. Gauantus comment. in Rubr. Missalis, tom. 2. scilicet. cap. 4. num. 10. Bellochius in praxi de cas. referri. par. 2. q. 15. n. 8. Atagon. in 2. 2. q. 85. art. 12. Conradus in Resp. cas. conf. p. 1. Theolog. mor. lib. 4. tr. 2. c. 4. n. 2. Sotus l. 10. q. 5. art. 3. Rodriguez tom. 2. quest. 10. art. 8. Toletus lib. 1. cap. 2. Nauarrus cap. 24. num. 97. Paludanus in 4. distinct. 15. q. 4. art. 1. Gabriël ibid. q. 8. art. 2. concl. 2. Emmanuel Sa. verb. Hora Canon. n. 1. Reginald. tom. 2. lib. 18. c. 12. curiam in §. n. 150. Filliuc. tom. 2. tr. 23. c. 5. n. 150. Lessius lib. 2. c. 37. dub. 9. n. 49. Suarez de Relig. tom. 2. lib. 4. c. 17. n. 6.

Sup. hoc in quinque Ref. seqq. & infra in Resol. 8. §. vltim. & in Resol. 56. §. 5. Secundo & §. Ad id. & in tom. 2. tr. 1. Resol. 87. §. 2. à lin. 5. à vers. constantérque & in tom. 4. tr. 3. Resol. 10. curiam in §. penul. post medium.

LA N I E
S I B N I A
S. I I I I V V
E L I I I